

פתיחה

ל ס פ ר ש מות

זה הספר נקרא בפי בעלי המדרש ספר שמות . כדאיתא בב"ר פ"ג ויהי אור נגד ס' שמות כו' . וכן בהרכת מקומות . והרמב"ן סוף הספר קראו ספר הגאולה . וזאת רבינו בה"ג בסוף ספר הקדוש יקראוהו ספר שני דקחשיב חמשה חומשי תורה . ספר בראשית . וחומש שני . וספר כהנים . וחומש הפקודים . ומשנה תורה . ושותא דמתן זצ"ל ניתן ללמדנו בינה . שלא בתנא שינה השם בזה . הספר . והיה לרבינו לקרוא כולם במספר חומש שני ושלישי וכו' . או חומש שמות , או על הענין המסוים שבו כמו יציאת מצרים או מתן תורה . כמו שקורא ספר במדבר . ספר הפקודים וכמש"כ במקומו הטעם . אלא בא ללמדנו דזה הספר ביהוד הוא שני לספר ראשית הבריאה כי הוא חלק שני מזה הספר . היינו בו נמנר סדר הבריאה . וכמאמר ז"ל בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית . פי' תכלית העולם בכלל . הוא שיהא אומה אחת חלק ה' עמו . וזה לא נשלם עד שיצאו ישראל מצרים וכאן לתכליתם שיהיו ראויים להיות לאור ניום להעמידם על ידיעת אלהי עולם וכמו שביארנו בנוף הספר ו"ב נ"א עה"פ יצאו ב"י על צבאותם . וזהו תכלית הבריאה שנברא לכבודו ית' כמש"כ כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו ונו' . כמש"כ בס' במדבר פ' שלח עה"פ ואולם חי אני ויכלא כבוד ה' ונו' . נמצא דיציאת מצרים הי' נמר הבריאה או ס'ת למבואר עוד ברבה בראשית בזכות התורה שנקראת ראשית . והיינו כדאיתא בעבודת כוכבים ד"ג ויהי ערב ויהי בקר יום הששי מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם מקבלין ישראל את התורה מוטב ואם לאו אני אחזיר אתכם לתוהו ובוהו . נמצא דמתן תורה הוא נמר הבריאה והיינו הך דיציאת מצרים שאז היו ראויים ישראל לקבל התורה ולהשלים הבריאה ולבא בזה לתכלית יצירתם . ודרי זה אצל עם ה' כמו דעת אנשי ומדות ישרות של תורת האדם . אשר אע"ג שלא הניע תבל ומלואה לזה השלמות עד אחר זמן רב אחר בריאת שו"א . וגם כהיום יש הרבה בני אדם שלא הניעו לזה המעלה . מ"מ הדבר מושכל גם לאוה"ע דרק זה הי' תכלית מעלת האדם . וכך יש לנו להאמין דאע"ג שלא ניתנה התורה והקויתיה עד אחר יציאת מצרים . וגם עתה יש הרבה מישראל שלא הניעו לדעת תורה . מ"מ רק התורה היא תכלית מעלת ישראל . שנצרכו לברית עם לאור ניום . נמצא דספר שמות הוא ספר שני להראשון כמו שהמה ענין אחד ובו שני חלקים של ספר הבריאה :

(שמות העמ"ד) אלה